

Spisovatelka a scenáristka Iva Hercíková, dívčím jménem Vodňanská, se narodila 2. listopadu 1935 v Pardubicích. Její otec byl bankovní úředník a matka magistra farmacie. Po maturitě na gymnáziu v Liberci (1954) studovala dramaturgii a divadelní vědu na Divadelní akademii múzických umění v Praze (1954–1958). Již během studia na DAMU spolupracovala s televizí a psala náměty a scénáře kreslených filmů. Některé z nich, jako např. *O zvědavém štěňátku* (knižně 1970), se staly základem pro pozdější knižní zpracování. Ve scenáristické práci Hercíková pokračovala i po ukončení studia. V roce 1956 se provdala za dramaturga a pozdějšího ředitele Státního divadelního studia Miloše Hercíka. Jejím druhým mužem se stal v roce 1961 spisovatel Jiří Robert Pick.

Roku 1963 začala Iva Hercíková publikovat své povídky v Kulturní tvorbě a přispívala do Literárních novin, Divadla, Divadelních novin, Magazínu Svobodného slova, Mladého světa aj. V letech 1960–1964 pracovala v divadelní redakci Dilia a brzy potom se stala spisovatelkou z povolání. Do literární sféry vstoupila jako autorka osobitá, neformovaná tehdy běžnými představami a schémata příběhové prózy pro děti a mládež. Dovedla se na své hrdinky podívat jejich očima, což bylo v tehdejší literatuře něco nového. Nejčastějším námětem jejích próz byly milostné vztahy, mnohdy v humorném či sebeironickém pojetí. Psala pro mládež i pro dospělé. Hlavními postavami se staly téměř výlučně dívky a ženy.

V roce 1966 Hercíková debutovala románem pro dívky *Pět holek na krku*, který později doplnila na trilogii novelami *Trest* (1971) a *Druhá láska* (1973). Roku 1980 vyšla trilogie souhrnně pod názvem *Nataša*. Hlavní hrdinkou románu je čtrnáctiletá Nataša a její čtyři přítelkyně, které překonávají zmatky puberty a prvních lásek, závidí si úspěchy, lepší existenční podmínky a dokážou být sobecké a kruté. V roce 1967 vznikl na motivy románu stejnojmenný film. Scénář k němu napsala Iva Hercíková a režie se ujal Evald Schorm. Román *Pět holek na krku* vzbudil u veřejnosti, ale i v řadách kritiků velikou pozornost a jeho vydání se tak stalo v polovině 60. let literární událostí.

Svazek čtyř novel *Pavouk, který kulhal* (1969) je tématicky ojedinělý a není určen dětem, ale výhradně dospělým čtenářům. Příběh se pohybuje v říši hororu a fantastiky a těží z absurdní nadsázky a psychologické záhady. Novelou *Jsem nebe* (1971) se autorka tématicky vrací ke krizím dívčího dospívání. Popisuje nedělní výlet dvou šestnáctiletých dívek s nápadníky, jejich soupeření a milostné námluvy. Stejnojmenný film *Jsem nebe* (1970) režíroval Jan Kačer a filmový scénář k němu napsala Iva Hercíková. V roce 1974 vznikla novela *Uprostřed noci*, která vyšla společně s povídkami Slávky Poberové a Jarmily Mourkové ve sborníku *Tři příběhy o lásce*.

Milostné příběhy dospělých v různých konfliktních situacích jsou tématem dalších próz Ivy Hercíkové. *Plástev medu* (1976) je menší románový útvar o životě obyvatel jednoho družstevního

domu, kde se shodou okolností sejdou téměř sami kulturní pracovníci. Všichni se navzájem znají a bez okolků vstupují jeden druhému do příbytků i do soukromí. Konflikty dospělých se prolínají s příhodami dětí a román překypuje dějem. Družstevní dům zde představuje jakýsi malý lidský úl, jehož obyvatelé horečně usilují o svou plástev medu, o své lásky a prestiže, do nichž promítají celé své já a vidí v nich svůj životní cíl. Z díla je patrná satiricky zaostřená kritika povrchního, příliš znormalizovaného životního stylu. Kniha *Dvakrát do stejné řeky* (1977) obsahuje tři rozměrnější povídky o vztazích ženy a muže.

V prózách *Andrsenka* (1978), *Sůvy* (1982) a *Jak namalovat ptáčka* (1984) se Iva Hercíková opět věnuje problematice dospívajících dívek. Její příběhy jsou velice živé a reálné, nezjednodušené a nevymyšlené. Hlavní hrdinky jsou emancipované, samostatné, aktivní, a zároveň si neodpírají dívčí právo na romantiku, okouzlení životem a vlastní představitost. Právě v tom se projevuje nejen autorčina znalost dívčích typů, ale také její literární schopnost najít řeč, které tyto dívky dobře rozumí.

Mezi ojedinělá díla Hercíkové patří životopisná povídka *Johana* (1980), v níž se pokusila zachytit mládí Karolíny Světlé. Jelikož povídka popisuje pouze jednu etapu života velké spisovatelky, nedokáže mladému čtenáři přiblížit úplný význam odkazu Karolíny Světlé. Hercíková však touto novelou vyvrátila domněnku o tom, že je jednotvárnou autorkou. Neobyčejně prostými a zralými jazykovými prostředky zachycuje psychologii hlavní postavy. Bez nadsázky se dá říci, že *Johana* patří mezi její nejhlubší díla.

V letech 1981–1986 vedla Iva Hercíková v časopise Pionýr rubriku Povídání o psaní. Roku 1982 se novelou *Stín spánku* vrátila k próze pro dospělé. Hlavním tématem příběhu je milostný trojúhelník. Tricetiletá lékárnice Helena se po rozchodu s lékařem Robertem zamiluje do Martina, který však onemocní těžkou ledvinovou chorobou. Tím začíná Helenino vnitřní drama. Oba muži se stávají nedílnou součástí jejího života – Martin jako pacient, o kterého se musí starat, a Robert jako jeho ošetřující lékař. Podobně jako Karolína Světlá u svých hrdinek nachází i Iva Hercíková řešení v Helenině oběti – lásku chápe jako morální pouto, závazek, povinnost.

V roce 1985 vznikla humorně laděná novela z prostředí veterinární ordinace *Lékař duší a zvířat*. Hlavní postavou je čtyřicetiletý veterinář Richard, ojedinělý mužský hrdina v díle Ivy Hercíkové, který udržuje spletité a komplikované vztahy hned s několika ženami – se svou bývalou ženou, dospívající dcerou Katkou a milenkou Rózou. Aby vztahy k ženám byly pro Richarda co nejsložitější, nastražila mu autorka do cesty ještě mladou studentku medicíny Zuzanu, se kterou prožívá nevšední zážitky. Políčeno na něj mají také mnohé majitelky domácích mazlíčků, s nimiž denně přichází do styku. Richardova touha po klidném a spořádaném životě je nesplnitelná. Příběh provází řada groteskních situací a jemná nostalgie. Zároveň autorka nahlíží do každodenní praxe veterinárního střediska a řeší vztah člověka k domácímu zvířeti. Tento vztah v mnohém svou

jednoduchostí a nenáročností nahrazuje opravdové a hluboké city k druhému člověku, bývá únikem před skutečnou a ve své podstatě náročnou láskou.

V roce 1986 Iva Hercíková emigrovala se svým třetím manželem Františkem Němcem (pouze shoda jmen se známým hercem) z politických důvodů do SRN. V Německu zůstala jen krátce. Od roku 1987 žila v USA – nejprve na Floridě a od roku 1991 v New Yorku. Kvůli manželově povolání strávila v roce 1989 několik měsíců v Praze. Do Čech se však definitivně vrátila až v roce 2000 a žila střídavě v Praze a v Harrachově. Hercíková svým odjezdem do zahraničí získala svobodu, po které toužila. Nikdy se však nevzdala českého občanství a dál psala česky. Přestože se jí v New Yorku ujali přátelé, kteří překládali její romány i povídky, do amerického literárního byznysu se jí nepodařilo proniknout. Odchodu nelitovala, hodně se jí stýskalo, ale zároveň to pro ni byla dobrá škola: „*Amerika byla pro mne velkou zkušeností, ale vždycky jsem toužila vrátit se domů.*“ V roce 1991 vydalo torontské nakladatelství manželů Škvoreckých Sixty-Eight Publishers její knihu nazvanou **Domů**. Roku 1994 vyšla v nakladatelství Akropolis nová autorizovaná verze této knihy pod názvem **K domovu se nedívej, anděli**. Příběh zachycuje osudy rodiny Kohlerových, která se po letech australské emigrace dobrovolně vrací zpět do Prahy. Hrdinové se postupně seznamují s totalitní atmosférou 80. let a svět se jim obrací naruby. Jejich představa domova se ve snu o svobodě přesouvá zpět do Austrálie a ze všech sil usilují o legální vystěhování z Československa.

Román **Hester, aneb, O čem ženy sní** byl v roce 1993 (leden–únor) publikován v českém vydání časopisu Playboy, knižně vyšel roku 1995. Svou erotickou otevřeností se vymyká tradiční české próze. Hlavní hrdinkou je asi padesátiletá Američanka Hester, která svůj život zasvětila rodině a výchově dětí. Na aukci obrazů se seznámí s mladým a záhadným mužem Ricardem. Ten v ní probudí nečekanou vášeň a zásadním způsobem změní celý její dosavadní život. Soubor tří psychologických povídek s názvem **Rady mladému muži** (obsahuje **Rady mladému muži, Dvakrát do stejné řeky, Uprostřed noci**) napsala Iva Hercíková již v sedmdesátých letech. Tehdejší cenzura však zakázala povídky vydat pro jejich „nemravný“ obsah. Knižně vyšly až v roce 1996 v nakladatelství Motto. V dalších prózách **Klára, holub růžový** (1996), **Vášeň** (1998) a **Touha** (1999) se odráží zkušenost Hercíkové s životem na Floridě a v New Yorku. Životní příběhy hlavních hrdinek jsou zasazeny do amerického životního stylu, který pro ně však zůstává cizí. Za svým cílem jdou s urputnou vytrvalostí, bez ohledu na to, zda je dovede k naplnění jejich představ, nebo na pokraj sebezničení. Román **Zrada** (2001) vypráví příběh dvou mladých žen – dvojčat. Ilona a Simona jsou úspěšné modelky až do okamžiku Iloniny nehody, která těžce poznamená její vzhled. Navzdory tomu se obě sestry dělí o jediného muže Adama. Jedna s ním chodí na schůzky a druhá mu píše e-maily. Adam netuší, že jeho milenka má dvojí podobu.

Roku 2002 napsala Iva Hercíková s Petrem Jandou libreto k muzikálu Olympic a v roce 2003 vzniklo volné pokračování jejího nejznámějšího románu s názvem **Pět holek na krku po třiceti letech**.

Kamarádky se po letech setkání snaží odčinit staré i nové křivdy a chtějí navázat tam, kde kdysi skončily.

V roce 2004 vydala Hercíková společně s Michalem Vieweghem a Halinou Pawlowskou prózu *Tři v háji* (2004). Ve stejném roce prodělala mozkovou příhodu a nemohla komunikovat s okolím. Postupně se dokázala vrátit nejen do normálního života, ale i k tvůrčí práci. Událost však změnila její pohled na svět a jeho hodnoty. To, co prožila, se promítlo také do její další tvorby. Roku 2006 vyšla kniha povídek *Možná ho najdeš na ulici*, ve které autorka s lehkou ironií zachycuje křehkost lidských vztahů, roli zvířat v životě člověka i každodenní problémy. Svou poslední knihu *Dám si to ještě jednou, aneb, Indolúna* psala Iva Hercíková po návratu z nemocnice, kdy bojovala s následky vážné choroby. Velmi otevřeně a přímočaře zde vypovídá o posledním období svého života, kdy se potýkala s následky mozkové příhody a s depresivními stavy, které provázely její rekonvalescenci. Přesto to není kniha smutná – s humorem v ní popisuje svůj každodenní zápas o návrat k běžnému životu a k psaní, vzpomíná na pobyt v Americe a vyznává se z lásky k manželovi. Nedokončený text byl pietně vydán bez redakčních či jazykových úprav v roce 2009.

Iva Hercíková je autorkou dvaadvaceti románů a novel. Často se o ní mluví a píše jako o erotické spisovatelce. Ona sama se však tomuto označení bránila, stejně jako kategorii „literatura pro ženy“. Říkala, že píše o ženách, ale nikoli jen pro ně. Ve svém díle zkoumala hlubiny ženské duše, o citech a vztazích dokázala vyprávět bez sentimentu a často uplatňovala suchý humor a sebeironizování. Díky tomu si vysloužila přezdívku „česká Saganová“. Otakar Chaloupka její tvorbu charakterizoval těmito slovy: „*Do svých knih dovede vložit dynamický postřeh, živý, působivý nápad, brilantní vtip a také kus ženského šarmu a typicky ženské zkušenosti s radostmi i nástrahami života.*“ Hercíková napsala také velké množství filmových, televizních i rozhlasových scénářů [např. *Pět holek na krku* (1967), *Jsem nebe* (1970), *Šance* (1970), *Osm hodin vlakem* (1959), *Slůňata* (1961), *Muži můj, neplač* (1968)], uspořádala a vydala řadu textů [např. *Začalo to Redutou* (1964)] a zahrála si menší role ve filmech *Vrchní, prchni!* a *Panelstory, aneb, Jak se rodí sídliště*.

Po mozkové příhodě, kterou Iva Hercíková prodělala v roce 2004, ji o rok později postihla další těžká nemoc, které nemohla vzdorovat. Svůj život ukončila dobrovolně 27. ledna 2007: „*V sobotu 27. ledna Iva Hercíková definitivně potvrdila, že byla dámou tak bytostně, že v sobě našla dost sil, aby dokázala odvrátit okamžik, kdy by dámou být přestala.*“ (Petr Bílek)